

Utveckling av ekologisk utsädesproduktion av vallfrö genom deltagardriven forskning

Projektansvarig: Johanna Björklund, Centrum för uthålligt lantbruk (CUL), SLU

Sammanfattning av projektet 2005

En deltagardriven forskningsgrupp för ekologisk vallfröodling bildades vid den första träffen i januari 2005. Gruppen består av 15 lantbrukare i Östergötlands, Örebro och Västmanlands län, två rådgivare från Hushållningssällskapen i Östergötland och Örebro samt en forskare från SLU. De fröslag som odlas av gruppmedlemmarna är timotej, ängsvingel samt röd-, alsike- och vitklöver.

Gruppen har under året träffats sex gånger var av en gång i samband med en fältvandring på de deltagande gårdarna kring Sala.

Det första som gruppen gjorde var att lära känna varandra, bestämma de arbets- och samverkansformer som skulle gälla. Vi gjorde ett gruppkontrakt.

Därefter har gruppen prioriterat vilka frågor som vi ansåg viktigast att börja att arbeta med. De två frågor som prioriterades var frågor kring etablering och putsning. Enkla demonstrationer och försök som gjorts på de olika gårdarna under sommaren är:

- Jämförelse mellan radsådd med hackning samt bredsådd. *Utvärdering:* Ännu har vi inte sett några skillnader i etablering eller ogrästryck. Men försöket blir intressantare nästa år.
- Olika såtidpunkter (samtidigt med skyddsgrödan i samma sålåda samt efter sådd av skyddsgröda) *Utvärdering:* Kommer att göras 2006/2007
- Putsning med oputsad referensruta: *Utvärdering:* I vitklöver såg vi inte någon skillnad mellan 0,1 och 2 putsningar. Inte heller i rödklöver. Detta kan bero på att grödan varierat mycket på fälten. Några odlare upplevde att putsningen, tvärt om vad man tidigare trott, gjorde nytta även på våren, och till och med mot tistel.

Alla i gruppen dokumenterar ett fält som man använder som referens. Här noteras alla odlingsåtgärder, uppskattas skörd samt ogräs- och skadedjursförekomst.

Gruppen har också köpt in en handtröska. Den fungerar bra för spannmål, och hur väl den fungerar för olika vallfrö ska vi nu testa. Den är användbar för att få en uppfattning om skördenivåer med kanske framförallt för att få en uppfattning om vattenhalt och skördemognad i ett representativt prov. Den ska också testas mot försökströskor så att vi kan få en uppfattning om i fall den kan användas för att uppskatta skörd i våra försök.

Under mötet i december började gruppen också att arbeta med marknadsfrågor. Vi bjöd in en representant från Forsbecks AB till vilken en del av lantbrukarna säljer sitt frö, för att bland annat diskutera följande:

- Framtiden för marknaden, prisbild eko
- Hur ska man kunna planera sin odling
- Export av ekologiskt vallfrö
- Konkurrensfördelar med svenskt frö
- Fördelning mellan goda och dåliga år (ekonomiskt)
- Är det idé att fortsätta odla frö
- Rensning av vallfrö, var går gränsen för skörd
- Lantmännen kontra andra fröuppköpare

Betydelsen av Sveriges frö- och oljeväxtodlarsförening Under 2006 kommer gruppen att arbeta vidare bland annat med etableringsteknik och putsning samt med frömarknadsfrågor.